

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3060/2023. (II. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.20.336/2021/4. számú végzése alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó kft. meghatalmazással igazolt jogi képviselője útján (dr. Szegedi Zsolt ügyvéd) alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában az indítványozó a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.20.336/2021/4. számú végzése alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mivel álláspontja szerint a kifogásolt döntés sérti az Alaptörvény IX. cikke (1) és (2) bekezdéseiben biztosított véleménynyilvánítási és sajtószabadságához fűződő alkotmányos jogait, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseiben biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz, valamint jogorvoslathoz fűződő alapjogait.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló nemperes eljárásban megállapított tényállás alapján az indítványozó mint tartalomszolgáltató kiadványa egy hetilap. Az indítványozó megbízásából egy újságíró oknyomozó újságírói kutatást végzett egy energiatartalmú forgalmazó magyarországi cég és tulajdonosi köre felemelkedésének történetéről. A nemperes eljárás kérelmezői 2020. augusztus 31-én az újságírótól származó elektronikus levélben értesültek arról, hogy az indítványozó mint a nemperes eljárás kérelmezettje által kiadott hetilapban a személyüket érintő cikk készül, amely érintheti magánéletüket, illetve a tulajdonukban lévő csoport üzleti titkait. Az üzletcsoport munkatársa ugyanezen a napon elektronikus levélben elutasította a válaszadást és egyben kérte a cikk előzetes megküldését. Erre reagálva a megkereső újságíró egyrészt a cikk előzetes megküldését megtagadta, továbbá úgy reagált, hogy nem a kérelmezők magánéletével, hanem üzleti ügyeivel kíván foglalkozni. Ezt követően a kérelmezők 2020. szeptember 2-án az adatkezelés elleni tiltakozásukat jelentették be, ügyvédi felszólító levelük továbbá azt is tartalmazta, hogy a kérelmezett bűnügyi személyes adatokat is kezel a IV. rendű kérelmezőről. A kérelmezők tiltakoztak a kérelmezett adatkezelése ellen, valamennyi adatkezelést megtiltották, így azt is, hogy bármilyen rájuk vonatkozó személyes adathoz a kérelmezett részéről hozzáférjenek, adatot gyűjtsenek, valamint egyéb adatkezelési tevékenységet végezzenek, beleértve a magánéletükre, továbbá az üzletcsoportukhoz tartozó cégek üzleti titkainak minősülő adatokat gyűjtsenek. A 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, az Európai Parlament és Tanács 2016/679. rendelete (a továbbiakban: GDPR) 18. cikk (1) bekezdés *b*) és *d*) pontja alapján kérték az adatkezelés korlátozását, valamint azt, hogy a kérelmezett az őket érintő adatok közzétételétől a jogszabályi feltételek fennállásának tisztázásáig tartózkodjon. Felszólították a kérelmezettet a megjelentetni tervezett cikk tartalmának egyeztetésére.
- [3] 1.2. Mivel a kérelmezők a kérelmezett 2020. szeptember 5-i válaszlevelét nem találták kielégítőnek, a keresetlevél benyújtását megelőzően 2020. szeptember 7-én ideiglenes intézkedés elrendelése iránti kérelmet terjesztettek elő a bíróságnál. Abban a kérelmezők a bíróságtól a kérelmezett kötelezését kérték egyrészt az érintett személyes adatok megjelölésére, valamint arra, hogy azokat – a tároláson kívül – a kérelmezők által indítandó per jogerős elbírálásáig csak a kérelmezők kifejezett írásbeli hozzájárulása esetén kezelje, továbbá tiltsa el a kérelmezettet a kérelmezők – kérelmezett által az ideiglenes intézkedésről történő határozathozatalkor, valamint annak teljes időbeli hatálya alatt kezelt – személyes adatainak szerepeltetésétől bármely a kérelmezett által kiadott kiadványban, valamint azok bármely nyilvánosságra hozatalától. A kérelmezett a kérelem elutasítását kérte.
- [4] A Fővárosi Törvényszék 17.Pk.22.488/2020/9. végzése ideiglenes intézkedéssel kötelezte a kérelmezettet, hogy tizenöt napon belül az általa kezelt, az I. és a IV. rendű kérelmezőkre vonatkozó bűnügyi személyes adatokat

jelölje meg, továbbá azokat – a tároláson kívül – a kérelmezők által az ideiglenes intézkedés iránti kérelemben megjelölt jog érvényesítésére irányuló per jogerős elbírálásáig csak az I. és IV. rendű kérelmező kifejezett írásbeli hozzájárulása esetén kezelje. Emellett a bíróság a kérelmezők által az ideiglenes intézkedés iránti kérelemben megjelölt jog érvényesítésére irányuló jog jogerős elbírálásáig eltiltotta a kérelmezettet, hogy az általa kezelt, az I. és IV. rendű kérelmezőkre vonatkozó bűnügyi személyes adatokat bármilyen módon nyilvánosságra hozza. Az ideiglenes intézkedés iránti kérelmet ezt meghaladóan elutasította. A végzés egyben megállapította, hogy az ideiglenes intézkedés tárgyában hozott rendelkezés előzetesen végrehajtható. Továbbá a kérelmezőknek a végzés kézbesítésétől számított harminc napos határidőt szabott az ideiglenes intézkedés iránti kérelemben megjelölt jog érvényesítésére irányuló per megindítására, valamint felhívta a kérelmezőket a perindítás tényének a határidő lejártától számított nyolc napon belüli igazolására. Az elsőfokú végzés indokolásában kiemelte, hogy a későbbiekben indítandó per tárgyát képező kereset érdeme tekintetében az ideiglenes intézkedés iránti kérelem elbírálása során nem dönthet, az adott eljárásban a Pp. 108. § (1) bekezdése szerinti feltételt vizsgálhatja, amely akkor állapítható meg, amennyiben a Pp. 103. § (1) bekezdése szerinti vagylagos feltételek közül legalább egy teljesül és a kérelmező valószínűsíti, hogy az ideiglenes intézkedés elrendelésével elérni kívánt célt a kérelem perindítást követő előterjesztése az időmúlásra tekintettel megghiúsítaná. Erre tekintettel azt állapította meg, hogy a kérelmezett cikket kíván megjelentetni, így az ideiglenes intézkedés iránti kérelemben a perindítást követő előterjesztése az időmúlás miatt az elérni kívánt célt megghiúsítaná. Megállapította továbbá, hogy az újságírói megkeresés részben a kérelmezők családjára, részben az I. és a IV. rendű kérelmezőkkel kapcsolatos büntetőeljárásokra, részben pedig az üzletcsoportra vonatkoztak. A megkeresés alapján a kérelmezők a családjuk anyagi helyzetére, az állami támogatások kedvezményezettjeire vonatkozó, valamint az I. és a IV. rendű kérelmezőkkel kapcsolatos bűnügyi személyes adatok kezelését tudták valószínűsíteni.

- [5] Az elsőfokú bíróság a fentiek alapján megállapította, az indítványozó mint kérelmezett a kérelmezők családjának anyagi helyzetére vonatkozó adatot kezel abban a tekintetben, hogy a kérelmezők az egyik megye legnagyobb foglalkoztatói, illetve jelentős uniós és állami támogatások kedvezményezettjei. A Pp. 104. § (2) bekezdése alapján a hátrányos összemérés körében úgy ítélte meg, hogy az intézkedés elrendelésének elmaradása nem okoz súlyosabb hátrányt a kérelmezőknek, mint annak elrendelése az indítványozónak mint kérelmezettnek. Egyben megállapította, hogy az adatok nyilvánosságra hozatala és kezelése még önmagában nem jelenti, hogy az hátrányt okoz a kérelmezőknek az adatok tartalmának jellegére is figyelemmel, egyéb hátrányt pedig ebben a körben a kérelmezők nem valószínűsítettek. Megállapította továbbá, hogy a megkeresés alapján az I. és a IV. rendű kérelmezők esetében valószínűsítették, hogy a kérelmezett indítványozó a bűnügyi személyes adatokat kezeli, továbbá hogy ezen adatok nyilvánosságra hozatalával az eredeti állapot már nem állítható helyre, tiltakozási jogukat eredményesen nem gyakorolhatnák, az adatok megismerésével őket közvetlenül fenyegető hátrány érné, ezért ebben a tekintetben a Pp. 103. § (1) bekezdés a)–c) pontjaiban foglalt feltételek fennállását állapította meg. Ugyanakkor azt is kifejtette, hogy megítélése szerint nincs jelentősége, hogy az adatok már egyszer megjelentek a sajtóban, mivel azok ismételt megjelenése az I. és a IV. rendű kérelmezők esetében ismételt hátrány bekövetkeztével járhat, miután azok a velük kapcsolatos büntetőeljárásokról szólnak. Ezért ezekkel az adatokkal összefüggésben a hátrányösszemérés azt állapította meg, hogy az ideiglenes intézkedés elrendelésével járó, az indítványozó kérelmezett oldalán lehetséges hátrányokat a kérelmezőket érő hátrány meghaladja. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint erre vonatkozóan nem elegendő a kérelmezett nyilvánosság érdekében vonatkozó általános érvelése, ugyanis a tényfeltáró cikk a bűnügyi személyes adatok hiányában is alkalmas arra, hogy a közvéleményt az aktuális eseményekről tájékoztassa.
- [6] Az elsőfokú bíróság végzésének meghozatalát követően a II. rendű kérelmező elhunyt, ezért az elsőfokú bíróság az eljárás részleges félbeszakadását állapította meg azzal, hogy az I., III., és a IV. rendű kérelmezők tekintetében az eljárás folytatódik.
- [7] 1.3. A felek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság végzésével az elsőfokú bíróság végzésének a II. rendű kérelmezőre vonatkozó rendelkezéseit nem érintette, egyebekben a fellebbezett rendelkezéseit helyben hagyta. A másodfokú bíróság az indokolásában kiemelte, hogy az ideiglenes intézkedés célja, hogy a bíróság azonnali jogvédelmet biztosítson, ha az időmúlás miatt utóbb már el nem hárítható sérelem bekövetkeztének megelőzése szükséges. Hivatkozott arra, hogy a jogintézmény célja a felek helyzetének átmeneti rendezése, ideiglenes, függő joghatások kiváltása, melyre a kérelmező méltányolható és azonnali jogvédelmi igénye adhat alapot. Ennek során az ideiglenes intézkedés iránti kérelemben a kérelmezőknek nem kell bizonyítani a Pp. 103. § (1) bekezdése szerinti feltételek fennállását, hanem elég azokat valószínűsíteni, amelynek a kérelmezők

eleget tettek. Megállapította továbbá, hogy a nyilvánosságra hozatal esetén a kérelmezők tiltakozási joga a számukra leginkább sérelmesnek minősített nyilvánosságra hozatal, mint az adatkezelés egyik módját érdemben már nem befolyásolhatná. Az írás publikálásának szándéka önmagában közvetlenül fenyegető hátrány, mivel a személyes adatok így nyilvánosságra kerülhetnek, az ideiglenes intézkedés pedig alkalmas ennek elhárítására. A személyes adatnak a nyilvánosságra hozatal akkor is okozhat hátrányt, ha az információ valós, ugyanis mindenkinek joga van a személyes adatai védelméhez, információs önrendelkezési joga alapján maga döntheti el, hogy mely adatait kívánja másokkal megosztani. Hangsúlyozta, a perben vizsgálendő az a kérdés, hogy a kérelmezett adatkezelése jogszerű-e vagy sem, a szükségesség-arányosság tesztet nem az ideiglenes intézkedés elrendelése iránti nem peres eljárásban kell elvégezni. Utalt továbbá a Kúria egyik határozatára, amely szerint a per érdemi elbírálására tartozik az érdekösszemérés eredményeként annak megállapítása, hogy az adott esetben melyik alapjog érvényesülésének a biztosítása indokolt, ezért az alapjogok ütközése a szükségesség-arányosság teszt alkalmazásával a Pp. 104. § (2) bekezdése alapján nem vizsgálható.

- [8] A másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a hátrányok mérlegelésénél helyesen járt el, azzal, hogy értékelte, az I. és a IV. rendű kérelmezők bűnügyi személyes adatainak nyilvánosságra hozatala olyan hátrányt jelentene számukra, amely a kérelmezett által megjelölt hátrányokat meghaladná. Osztotta azt az álláspontot, hogy a bűnügyi személyes adatok minden érintett tekintetében fokozottabb védelmet élveznek, azok nyilvánosságra hozatala az érintett magánszférájába erőteljesebb behatást eredményez, minden más személyes adathoz képest. Ugyanakkor helyesen értékelte azt is, hogy az időszzerű tájékoztatás lehetőségétől az ideiglenes intézkedés az indítványozót mint kérelmezőt nem fosztotta meg. Indokolása szerint mérlegelte továbbá a másodfokú bíróság azt is, hogy az egyik oldalon egy sajtóterméket kiadó gazdasági társaság anyagi érdekei állnak, ennek körében a kérelmezők nem valószínűsítettek olyan adatkezelést a kérelmező részéről, amely fokozottan védett személyes adatokra vonatkoznak, ezért a lehetséges hátrány mértékét is kisebbnek értékelte. A másodfokú bíróság kiemelte továbbá, hogy azt is mérlegelte, hogy az egyik oldalon közpénzekben részesülő gazdasági társaságban érdekeltséggel rendelkező érintettek fokozott védelemben nem részesülő adatkörének nyilvánosságra hozatala, míg a másik oldalon egy sajtóterméket kiadó gazdasági társaság anyagi érdekei állnak. Ezek körében a kérelmezők nem valószínűsítettek olyan adatkezelést, a kérelmezett indítványozó részéről, amely fokozottan védett személyes adatokra vonatkoznak, ezért a lehetséges hátrány mértéke is értelemszerűen kisebb. Hangsúlyozta, a bíróságnak azt is értékelni szükséges, hogy a valószínűsítetten kezelt személyes adatok a kérelmezők gazdasági érdekeltségével kapcsolatosak, így azok nyilvánosságra kerülése az őket fenyegető hátrány a gazdasági szerepvállalásukhoz köthető. Ezért ezen adatok körében – egyezően az elsőfokú bírósággal – a másodfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a hátrány mértéke nem éri el azt, hogy az ideiglenes intézkedés elmaradása a kérelmezőknek súlyosabb hátrányt okozna, mint annak elrendelése a kötelezetteknek. Emellett utalt az Emberi Jogok Európai Egyezményének 10. cikkére, amely nem tiltja a publikáció megjelenés előtti korlátozását, ugyanakkor annak összeegyeztethetőségének vizsgálata során a lehető leg-gondosabban kell eljárni.

- [9] 1.4. A jogerős végzés ellen az indítványozó kérelmezett terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte a jogerős végzés hatályon kívül helyezését és az ideiglenes intézkedés iránti kérelem teljes elutasítást. Míg a kérelmezők a jogerős végzés hatályában fenntartást kérték. A Kúria a jogerős végzést hatályában fenntartotta. Indokolásában megállapította, hogy a felülvizsgálati kérelem alapján azt kellett megítélnie, hogy az eljáró bíróságok jogszabályt sértve mellőzték-e a keresetlevél benyújtását megelőzően előterjesztett ideiglenes intézkedés iránti kérelem elbírálása során az ütköző alapjogok mérlegelését, és emiatt úgy rendelte el a jogerős ítélet az ideiglenes intézkedést, hogy nem nyert értékelést a sajtószabadság és a sajtó szabad tájékoztatáshoz való jogának elsőbbsége a személyes adatok védelméhez fűződő joggal szemben.
- [10] A felülvizsgálati ítélet a Pp. ideiglenes intézkedésre vonatkozó szabályainak [Pp. 103. § (1) bekezdés a)–d) pontja, Pp. 103. § (4) bekezdése, a Pp. 108. §-a, Pp. 104. § (2) bekezdése] részletes ismertetését követően kifejtette, hogy az ideiglenes intézkedés célja a gyors jogvédelem biztosítása olyan időpontban, amikor a bíróság a jogvitát érdemben még nem bírálta el, annak érdekében, hogy az időmúlás miatt utóbb már el nem hárítható jogsérelem megelőzhető legyen. Megállapította, hogy az eljáró bíróságok helyesen vonták a vizsgálat körébe azt, hogy a kérelmezett által állított hátrányokat kell szembe állítania kérelmezők személyes adatainak nagy nyilvánosságra kerülésével okozható sérelemmel. Megállapította továbbá, hogy az I. és a IV. rendű kérelmezők ideiglenes intézkedéssel érintett személyesadatai az információs önrendelkezési jogról és az információs szabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 3. § 4. pontja értelmében bűnügyi személyes adatnak minősülnek,

amelyek a következetes ítélkezési gyakorlat szerint a személyes adatok körén belül is érzékeny adatok. Továbbá megerősítette, hogy helyesen állapította meg a másodfokú bíróság, hogy ezeknek az adatoknak a nyilvánosságra kerülése a nem közszereplő kérelmezők esetében jelentős hátránynak tekinthető. Ugyanakkor kitért arra, hogy az indítványozó kérelmezett hátránként nem konkrét vagyoni hátrányt, hanem a szabad véleménynyilvánításhoz való jog érvényesülését jelölte meg. Érvélese szerint az ideiglenes intézkedés elrendelése a cikk megjelenésének ellehetetlenüléséhez vezet, ezért a sajtószerv nem tudja betölteni a sajtó alkotmányos rendeltetését, utalva a kapcsolódó alkotmánybírósági határozatokra. A kúriai döntés hangsúlyozta, hogy nem megalapozott a kérelmezett azon érvelése, amely szerint az ideiglenes intézkedés ellehetetlenítené az oknyomozó, tényfeltáró újságírást, a sajtó társadalmi rendeltetésének betöltését, a közpénzek sorsának nyomon követését. A közpénzek elköltésének módja nem vitásan közügy, annak kutatását azonban az elrendelt ideiglenes intézkedés nem teszi lehetetlenné, az adott gazdasági csoport magatartása gazdasági cselekvései a sajtószervek által bemutatható, elemezhető. Az ideiglenes intézkedés kizárólag az I. és a IV. rendű kérelmező bűnügyi személyes adataira vonatkozik, ezért nem lehet olyan aránytalanul súlyos korlátozásnak tekinteni, amely a sajtó tevékenységét érdemben ellehetetlenítené.

- [11] A kérelmezett alapjogi vizsgálatra vonatkozó érvelésével, továbbá a GDPR 6. cikk (1) bekezdésével összefüggésben hivatkozott érvelésével összefüggésben kifejtette, hogy a keresetlevél előterjesztését megelőzően a nemperes eljárás keretében elrendelt ideiglenes intézkedés rendeltetéséből adódóan ezen eljárásban a bizonyítás lehetőségei korlátozottak. Többek között a döntés hatálya behatárolt, körülmények változása esetén az intézkedést elrendelő bíróság a döntését a fél kérelmére, vagy ítéletében, illetve az eljárást befejező határozatában hatályon kívül helyezheti, illetve amennyiben a megjelölt jog érvényesítésére irányuló per jogerősen befejeződik, az ideiglenes intézkedés automatikusan hatályát veszti. Emellett hatályát veszti akkor is, amennyiben a kérelmező a bíróság által megadott határidőn belül a keresetlevelet nem terjeszti elő, és a perindítás tényét a határidő lejártától számított nyolc napon belül az intézkedést elrendelő bíróságnak nem igazolja.
- [12] A kúriai döntés hivatkozott a GDPR 6. § (1) bekezdése *f*) pontjával összefüggő azon következetes gyakorlatára, hogy a kérelmezett által kifogásolt alapjogok közötti elsőbbség megállapítása a per érdemében való állásfoglalást jelent. Az érdekösszemérés eredményeként lehet ugyanis eldönteni a kérelmezett kifogásolt adatkezelésének jogszerűségét, amely azonban a Pp. 109. § (1) bekezdése alapján a megindítandó per érdemi elbírálására tartozik. Hivatkozott továbbá a Kúria azon korábbi gyakorlatára, amely szerint a keresetlevél előterjesztése előtt benyújtott ideiglenes intézkedés elrendelése iránti kérelem tárgyában a nemperes eljárásban eljáró bíróság hatáskörét meghaladja a perben előterjeszhető kereset felől való érdemi döntés. Ugyanakkor indokolásában a kérelmezett által felhozott, ettől eltérő bírósági döntéseket nem tartotta elfogadhatónak. Azt is kifejtette, hogy a kérelmezett érvelésével szemben, a Pp. 104. § (2) bekezdése, amely az ideiglenes intézkedés elrendelésével, illetve annak elmaradásával okozható hátrányok mérlegelését írja elő, az alaptörvény-ellenessége nem merült fel, ezért nem tartotta indokoltnak ezzel összefüggésben az alkotmánybírósági eljárás kezdeményezését. Végül megállapította, hogy az ideiglenes intézkedés elrendelésének a Pp. 103. § (1) bekezdés *a*) pontja szerinti feltétele megvalósult, vagyis a bűnügyi személyes adatok közlése esetén az eredeti állapot utóbb nem lenne helyreállítható, illetve nem volt megállapítható, hogy az ideiglenes intézkedés elrendelése súlyosabb hátrányt okoz a kérelmező ellenfelének, mint annak elmaradása a kérelmezőnek, ezért megállapította, hogy a jogerős végzés jogszabálysértés nélkül rendelte el az ideiglenes intézkedést, ezért a Kúria azt hatályában fenntartotta.
- [13] 2. Az indítványozó – jogi képviselője útján – ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.20.336/202014. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve, miután nézete szerint a kúriai döntés sérti az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdéseit a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseiben foglaltakat. Az indítványozó a tényállás ismertetését, valamint az alkotmányjogi panasza befogadási feltételei fennállásának indokolását követően kifejtette, hogy álláspontja szerint az elrendelt ideiglenes intézkedés az előzetes korlátozás ideiglenes jellege ellenére a sajtószabadság súlyos korlátozását valósítja meg. Idézte az EJEB megállapítását, mely szerint a sajtó hírei, tudósításai „romlandó jószágok”, a demokratikus közvélemény formálására, aktualitásaihoz való hozzájárulásra és a polgárok tájékoztatására akkor alkalmasak, ha közlésük időszzerű, vagyis a közélet aktualitásaihoz igazodik, nem várat magára. Ugyanakkor ezzel ellentétben a támadott bírói döntés eredményeképp az indítványozó egyelőre nem látható, határozatlan ideig áll az előzetes korlátozást megvalósító ideiglenes intézkedés hatálya alatt, a bírósági határidők nem teszik kiszámíthatóvá hogy az ideiglenes intézkedés iránti kérelemben felhívott jogok érvényesítése iránt indított polgári per, amelynek befejeződéséhez

az ideiglenes intézkedés időbeli hatálya igazodik, meddig fog elhúzódni. Az indítványozó nézete szerint az általa támadott ideiglenes intézkedés következtében meg nem jelentetett cikkrészletek mára elvesztették aktualitásukat, hírértéküket, és ezzel álláspontja szerint a cenzúra valószínűleg véglegesnek tekintendő.

- [14] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel összefüggésben előadta, hogy a konkrét bírói döntés kirívóan tisztességtelen eljárásról tanúskodik, amennyiben a Kúria kifejezetten elhárítja az előírt alapjogi teszttel összhangban előírt jogszabály-értelmezési kötelezettségét és azt értékrendjén kívül helyezi. Ezáltal nézete szerint az általa kifogásolt bírói döntés korlátozza az indítványozó sajtó- és véleménynyilvánítási szabadságát. Az indítványozó érvelése szerint a bírói döntés korlátozza a jogorvoslathoz való jogát is, mivel az indítványozó nem fért hozzá olyan jogorvoslati fórumhoz, amely érdemben döntött volna az indítványozó alapvető jogait sértő elsőfokú bírósági határozat alapjogsértő jogszabály-értelmezést alkalmazó mivoltának kérdésében. Álláspontja szerint az általa támadott bírói döntésben megvalósuló alapjog-korlátozásnak nincs legitim célja. Kifejtette továbbá, hogy bár a Kúria döntése az információs önrendelkezés érvényre juttatásának legitim célját szolgálja, a Kúria ugyanakkor elmulasztja az alapjogi konfliktus észlelését, így az annak feloldására kizárólagosan hivatott szükségességi-arányossági tesztet is elmulasztja alkalmazni. A bírói döntés az alapjogi teszt alkalmazásának kizárásával nem tette lehetővé, hogy egyáltalán a korlátozás szükségességét megvizsgálja, ezért e körben – vallja az indítványozó – a bírói döntés önkényesen korlátozza az indítványozó sajtószabadságát, véleménynyilvánítási szabadságát, az önkényesség okán pedig korlátozza a tisztességes eljáráshoz és a jogorvoslathoz fűződő jogát. Emellett azt is kifejtette, hogy a bírói döntés a szükségesség-arányosság teszt alkalmazását mellőzve elmulasztotta értékelni azt is, hogy a szóban forgó bűnügyi adatok már eleve az internet nyilvánossága számára hozzáférhetőek, ezekhez képest a cikkben való szerepeltetésük még nagyobb nyilvánosságot nem tudott volna elérni. Az ideiglenes intézkedés így voltaképpen alkalmatlan és szükségtelen a kérelmezők személyes adataihoz fűződő alapvető jogának, a magánszférájának a védelmére. Érvelése szerint feltéve, de meg nem engedve, hogy a bírói döntés legitim cél elérése érdekében szükséges, abban az esetben az alapjog-korlátozás nem arányos. Előadta továbbá, hogy a bírói döntés az arányosságot meg sem kísérelte igazolni. Kifejtette, hogy a bírói döntés a sajtószabadság, a véleménynyilvánítási szabadság korlátozásának kirívóan súlyos formáját valószínűsíti meg, előzetes korlátozást, amely az Emberi Jogok Európai Bíróságának következetes gyakorlata szerint is csak kivételes esetekben igazolható. A bírói döntés nézete szerint a Pp. 104. § szerinti hátrány-összemérés tekintetében a figyelembe vehető hátrányok köréből kirekeszti azt a tényt, hogy az indítványozó a sajtó- és véleménynyilvánítási szabadság alanya, és őt elsősorban ebben a minőségében éri hátrány az ideiglenes intézkedés elrendelése esetén. Az alkotmánybírósági gyakorlatot idézve utalt továbbá a sajtó alkotmányos kötelezettségére. Hivatkozása szerint a bírói döntés a szükségesség-arányosság teszt alkalmazását mellőzve elmulasztotta értékelni, hogy az ideiglenes intézkedés hatálya alá tartozó bűnügyi adatok részint gazdasági bűncselekményt érintenek, így közvetlen kapcsolatban állnak a cikk gazdasági sikereinek okait, hátterét, és az állami támogatásra való érdemességet feltáró lényegi, központi tartalmával. Másrészt az alapügy tárgyát képező bűnügyi személyes adatok változatlanul elérhetőek a nyilvánosság számára az interneten, azon közléséről érintettjeik önként határoztak. Az indítványozó sajtószabadság-gyakorlásának célja az adott cikk vonatkozásában állítása szerint az volt, hogy tájékoztassa a magyar nyilvánosságot a hazai gazdasági, üzleti élet egyik legmeghatározóbb, legsikeresebb gazdasági társaságának felemelkedéséről, ugyanakkor azt összességében mutassa be kiemelt figyelmet fordítva az állami támogatásoknak a hazai gazdasági élet alakításában betöltött szerepére. Továbbá arra, hogy e támogatások elnyerői és a legsikeresebb magyar vállalkozások mögött olykor milyen jogi és erkölcsi értelemben is súlyosan értékelhető múlt húzódik meg. Ezért az indítványozó álláspontja szerint a bírói döntés eredményezte előzetes korlátozás a sajtószabadság különösen aránytalan sérelmét okozta, mivel olyan bűnügyi személyes adatokat érint, amelyek már eleve nyilvánosságra kerültek. A bírói döntés azt nem akadályozta meg, hogy a kérelmezők bűnügyi múltjára fény derüljön, de azt sikeresen megakadályozta, hogy a sajtó e múlt jelentőségét az állami támogatások elosztásával, a gazdasági élet alakulásával kapcsolatban feltárja. Továbbá nézete szerint a sajtószabadság gyakorlásának előzetes korlátozása rendkívül súlyos közérdek-sérelemmel is jár.
- [15] Az indítványozó végül kifejtette, hogy fogalmilag önkényesnek, és ezért aránytalanak tekintendő az indítványozó tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának és a jogorvoslathoz való jogának a korlátozása is, mivel a bírói döntés elmulasztotta értékelni az indítványozó alapjogi érintettségére vonatkozó jogállításait. Mivel pedig az ügyben döntő bíróságok mind a másodfokú, mind a felülvizsgálati eljárásban ugyanúgy jártak el, ezért az indítványozó jogorvoslathoz való joga teljességgel kiüresedett. Mindezekre tekintettel kérte a kifogásolt kúriai döntés megsemmisítését, figyelemmel arra, hogy azt az alapjog-konform jogszabály-alkalmazás

rendesbíróság általi elmulasztása érdemben befolyásolta és az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogainak sérelmét okozta.

- [16] 3. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az indítványok megfelelnek-e az alaptörvényi és a törvényi feltételeknek, tehát érdemi elbírálásra alkalmasak-e.
- [17] 3.1. Az indítványozó jogi képviselője a Kúria végzését 2021. július 15-én töltötte le, míg az indítványozó alkotmányjogi panaszát 2021. szeptember 13-án terjesztette elő a Fővárosi Törvényszékhez. Így az alkotmányjogi panasz – az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján – határidőben benyújtottnak minősül.
- [18] Az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és érintettsége, miután a nemperes eljárásban kérelmezett volt [Abtv. 27. § (2) bekezdés a)–c) pontjai], fennáll.
- [19] 3.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [20] Ezért az Alkotmánybíróságnak a befogadhatóság körében vizsgálnia kellett, hogy az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján, a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.20.336/2021/4. számú, nemperes eljárásában, a keresetlevél benyújtása előtt (a perindítást megelőzően) előterjesztett ideiglenes intézkedés iránti kérelem tárgyában meghozott végzése képezheti-e érdemi alkotmányossági vizsgálat tárgyát.
- [21] Az Alkotmánybíróság a 3386/2018. (XII. 14) AB végzésében (Indokolás [14]–[15]) azt állapította meg, hogy az Abtv. 27. §-a alapján „a bírói döntések közül csak a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező döntések ellen van helye alkotmányjogi panasznak {például 3090/2014. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [22]; 3131/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [6]}. Így az Abtv. 27. §-a tárgyi hatályának megállapítása során elsődlegesen az vizsgálandó, hogy a támadott bírói döntés a bírósági eljárást befejező határozatnak tekinthető-e. Mivel az Abtv. nem határozza meg a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező bírói döntések körét, ezért az Alkotmánybíróságnak esetenként kell eldöntenie, hogy a támadott bírói döntés az Abtv. 27. § tárgyi hatálya alá tartozik-e {3002/2014. (I. 24.) AB végzés, Indokolás [13]}. „A döntés során [...] a panasz alapjául szolgáló bírósági eljárást szabályozó törvény rendelkezéseit kell alapul venni” {3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [10]; megerősítette: 3349/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [6]}.
- [22] A peres eljárást megelőzően, nemperes eljárásban, a Pp. 406. § (1) bekezdésére figyelemmel meghozott kúriai döntés az ideiglenes intézkedés iránti kérelem alapján induló bírósági polgári nemperes, a pert megelőző sui generis eljárást fejezte be, mely további jogorvoslattal nem támadható döntés, és ellene további fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye.
- [23] Ugyanakkor az Alkotmánybíróság eddigi, a fentiekben már utalt gyakorlata alapján az önálló eljárásban született és nem az ügy fő tárgyát érintő, azt lezáró határozatokat az Alkotmánybíróság csak akkor vizsgálta, ha azok független, az ügy főkérdésétől elkülönült kérdést érintettek, és ezért kvázi önálló ügynek minősültek {pl. a gyermek jogellenes külföldre vitele vagy a kapcsolattartás végrehajtása tárgyában hozott döntés [3386/2018. (XII. 14.) AB végzés]}. Az Alkotmánybíróság kifejezetten azt állapította meg, hogy az ideiglenes intézkedés tárgyában hozott döntés nem indít meg, illetve nem fejez be egy elkülönült bírósági eljárást [3386/2018. (XII. 14.) AB végzés], továbbá ehhez hasonlóan a büntetőeljárású kényszerintézkedéseket sem lehetséges alkotmányjogi panasszal megtámadni [3002/2014. (I. 24.) AB végzés].
- [24] A Pp. 108. § (1) bekezdése értelmében az ideiglenes intézkedés iránti kérelem a keresetlevél benyújtása előtt is előterjeszthető, ha a Pp. 103. § (1) bekezdésében megállapított valamely feltétel fennáll, és a kérelmező valószínűsíti, hogy az ideiglenes intézkedés elrendelésével elérni kívánt célt a kérelem perindítást követő előterjesztése az időmúlásra tekintettel megghiúsítaná. Az ideiglenes intézkedés intézményének célja tehát valamely valószínűsítendő hátrányra tekintettel a kérelmező számára a perindítás előtti átmeneti, de azonnali jogvédelem, a felek helyzetének átmeneti rendezése, ideiglenes, függő joghatások kiváltása, melyre a kérelmező méltányolható és azonnali jogvédelmi igénye adhat alapot. Ugyanakkor a bíróság az ideiglenes intézkedésről szóló döntésében nem dönt a véglegesség igényével az érvényesíteni kívánt jogról, az érdemben nem zárja le az eljárást.

- [25] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy jelen ügyben az alkotmányjogi panasszal támadott kúriai végzés, nem tekinthető az ügy érdemében hozott döntésnek, ezért az nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglalt feltételnek.
- [26] 4. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság – miután az alkotmányjogi panasz nem tett eleget az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglalt követelményeknek az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3675/2021.

